

Research Article

Comparison of Dark Personality Traits, Feeling of Alienation and Spiritual Well-Being in People with and without Tendency to Vandalism

Authors

Abbas Abulghasemi¹, Seyyedeh Zahra Seyyed Noori^{2*}, Morteza Zakeri³, Reza Ghorbani⁴

1. Professor of psychology, University of Guilan, Rasht, Iran. Abolghasemi1344@guilan.ac.ir

2. PhD in psychology, University of Guilan, Rasht, Iran. zsn.psy@gmail.com. (Corresponding Author)

3. Instruction and Research Center of 10 area the prisons Instruction. m_zakeri94@yahoo.com.

4. Instruction and Research Center of 10 area the prisons Instruction. Gisom108@yahoo.com.

Abstract

Receive Date:
00/00/0000

Accept Date:
00/00/0000

Introduction: The purpose of this research was to compare the Dark personality traits, feeling of alienation and spiritual well-being in people with and without tendency to vandalism.

Method: This survey research was conducted with a comparative causal design. The current research population included all the people living in the prisons of Gilan province in 2020. The sample of the present study was 380 prisoners with and without vandalism (180 with vandalism and 200 without vandalism) who were identified and selected from among the prisoners living in the prisons of Gilan province. To collect data, from the alienation scale (Dean, 1961), the dark personality traits questionnaire (Jenison and Webster, 2010), spiritual well-being scale (Golperor et al., 2013) were used. The research data were analyzed with statistical methods of analysis of variance and independent t-test.

Result: The findings showed that dark personality traits and feelings of alienation are more in prisoners with vandalism, and spiritual well-being is lower in prisoners with vandalism than in prisoners without vandalism ($P < 0.01$).

Discussion and conclusion: These findings have implications for pathology, prevention, and the use of psychological, social, and spiritual training to deal with vandalism in prisoners and to moderate its factors.

Keywords

Dark personality traits, Feeling of Alienation, Spiritual Well-Being, Vandalism

Corresponding Author's E-mail

zsn.psy@gmail.com

مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم

نویسندگان

دکتر عباس ابوالقاسمی^۱، دکتر سیده زهرا سید نوری^{۲*}، مرتضی ذاکری^۳، رضا قربانی^۴

۱. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. Abolghasemi1344@guilan.ac.ir

۲. دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. zsn.psy@gmail.com (نویسنده مسئول)

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ۱۰ سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، رشت، ایران. m_zakeri94@yahoo.com

۴. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، مرکز آموزش و پژوهش منطقه ۱۰ سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، رشت، ایران. Gisom108@yahoo.com

چکیده

مقدمه: هدف این پژوهش مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم بود.

روش: این پژوهش پیمایشی، با طرح علی مقایسه‌ای انجام شد. جامعه پژوهش حاضر شامل تمامی افراد ساکن در زندان‌های استان گیلان در سال ۱۴۰۰ بود. نمونه پژوهش حاضر ۳۸۰ زندانی با و بدون وندالیسم (۱۸۰ نفر با وندالیسم و ۲۰۰ نفر بدون وندالیسم) بود که از میان زندانیان ساکن در زندان‌های استان گیلان شناسایی و انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه صفات تاریک شخصیت (جنیسون و وبستر، ۲۰۱۰)، مقیاس بیگانگی (دین، ۱۹۶۱) و مقیاس بهزیستی معنوی (گل پرور و همکاران، ۱۳۹۳) استفاده شد. داده‌های پژوهش با روش‌های آماری تحلیل واریانس و آزمون تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: نتایج نشان داد که صفات تاریک شخصیت و احساس بیگانگی در زندانیان با وندالیسم بیشتر، و بهزیستی معنوی در زندانیان با وندالیسم نسبت به زندانیان بدون وندالیسم کمتر است ($P < 0/01$).

بحث و نتیجه‌گیری: این یافته‌ها تلویحات ضمنی برای آسیب‌شناسی، پیشگیری و کاربرد آموزش‌های روان‌شناختی، اجتماعی و معنوی برای مقابله با وندالیسم در زندانیان و تعدیل عوامل آن دارد.

تاریخ دریافت:
..../../..

تاریخ پذیرش:
..../../..

کلیدواژه‌ها

رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی، بهزیستی معنوی، وندالیسم

پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

zsn.psy@gmail.com

این مقاله از طرح پژوهشی مصوب در دفتر آموزش و پژوهش اداره کل زندانهای استان گیلان استخراج شده است. از حمایت‌های مادی و معنوی این اداره کل تشکر و قدردانی می‌گردد.

مقدمه

زندانیان طیف وسیعی از رفتارهای پرخاشگرانه همچون خشونت نسبت به دیگران، خودکشی یا تلاش برای انجام آن، آسیب عمدی به خود، مصرف مواد و رفتار جنسی پرخطر انجام می‌دهند که می‌تواند پیامدهای منفی‌ای برای آنها و دیگران به همراه داشته باشد؛ با این حال تعداد کمی از مجرمان که به‌طور مستمر به انجام رفتارهای خشونت‌آمیز می‌پردازند مسئول اکثر خشونت‌های زندان هستند و تمایل به رفتار خشونت‌آمیز به میزان نامتناسبی دارند، یکی از این رفتارهای نابهنجار در میان زندانیان، رفتارهای وندالیسمی است [۱،۲،۳].

وندالیسم تخریب عمدی اموالی است که با شرارت انجام و موجب ضرر و زیان می‌شود. وندالیسم تخریب اموال عمومی است. فرهنگ لغت، وندالیسم را به‌عنوان اعمالی باهدف آسیب رساندن و تخریب آثار هنری و سایر اقلام ارزشمند (آسیب به طبیعت و غیره) یا خسارت و تخریب به روشی خشن و شرورانه تعریف می‌کند [۴]. وندالیسم یا تخریب اموال عمومی یک بیماری جهانی خرابکاری در قرن حاضر و رفتاری عمدی و آگاهانه است که بیشتر معطوف به اشیاء عمومی و بی‌جان و نوعی تهاجم غیرمستقیم فیزیکی و مسکونی برای کاهش احساسات است. وندالیسم، احساس شکست یا راهی برای رسیدن به آرزوها است که به‌نوبه خود آسایش عمومی را نقض می‌کند [۵]. رفتارهای وندالیسمی شامل آسیب مجرمانه، بدشکل کردن، انجام نقاشی زشت و بدنما است [۶]. خودنمایی، تربیت خانوادگی، هیجانانگیزی و روانی، بافت محل سکونت و گروه همسالان از عوامل مؤثر بر گرایش به وندالیسم هستند [۷]. وندال، بدون هدف مادی فقط خشم خود را با آسیب رساندن به اموال عمومی ابراز می‌کند و هزینه‌های سنگینی را بر جامعه، مالیات‌دهندگان، مدیریت شهری و سایر متولیان امر برای تعمیر یا تعویض ظروف، ابزار و وسایل آسیب‌دیده تحمیل می‌کند. درواقع با چنین رفتارهای انحرافی و مخرب نه تنها به جامعه بلکه به خودشان هم آسیب می‌رسانند [۵].

ویژگی‌های شخصیتی یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای وندالیستی است [۸]. در این میان رگه‌های تاریک شخصیت از جمله متغیرهایی است که با انحرافات اجتماعی و رفتارهای بزهکارانه (وندالیستی) ارتباط دارد [۹،۱۰]. رگه‌های تاریک شخصیت نشان‌دهنده ویژگی‌های شخصیتی نفرت‌انگیز (یعنی سایکوپاتی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم) است که هسته تاریک مشترکی دارند و شامل سازگاری کم و رفتار ضداجتماعی می‌شوند [۱۱]. ماکیاولیسم با تمایل به دست‌کاری افراد دیگر برای دستیابی به اهداف شخصی، سایکوپاتی با سردی عاطفی، تکانشگری و پرخاشگری و خودشیفتگی با نگاه بزرگ به خود و کم‌توجهی به خواسته‌های دیگران ارتباط دارد [۱۲]. پژوهش‌های قبلی نشان دادند که این ویژگی‌ها با مشکلات فردی و اجتماعی مختلف مرتبط است [۱۳،۱۴].

بوجوداینکه پژوهش‌ها نشان داده‌اند بین وندالیسم و رگه‌های تاریک شخصیت ارتباط وجود دارد اما در مورد اینکه کدام‌یک از صفات تاریک شخصیت بیشترین نقش را در رفتارهای انحرافی دارد، در پژوهش‌ها تفاوت وجود دارد. برای مثال در پژوهشی که توسط میکائیلی منیع و همکاران [۱۵]. بر روی ۸۵ زندانی مرد و ۸۵ غیرمجرم انجام شد مشخص شد که در گروه مجرم (زندانیان) سطح صفات آزارنده اجتماعی (سایکوپاتی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم) بالاتر از گروه غیرمجرم بود و بیشترین تفاوت مربوط به ویژگی خودشیفتگی بود. در پژوهش اسزابو و همکاران [۱۶]. تنها ماکیاولیسم پیش‌بینی کننده قابل‌توجهی برای افکار خلاق بدخواهان در قالب آسیب رساندن به مردم بود. این در حالی بود که نتیجه پژوهش پچرو و همکاران [۱۷] نشان داد که عامل سایکوپاتی صفات سه‌گانه تاریک قوی‌ترین پیوندهای علی فرضی مهم را با پیامدهای ضداجتماعی/جنایی و به دنبال آن خودکنترلی ارائه می‌کند. این نشان می‌دهد که بازداری رفتاری، یا یک ناتوانی اصلی در تنظیم رفتار، برای درک بزهکاری و آسیب‌شناسی روانی بیرونی نقش اساسی دارد. در مقایسه، مؤلفه بین فردی ویژگی‌های

شخصیت تاریک، مانند ماکیاولیسم و خودشیفتگی، برای درک جرم در درجه دوم اهمیت قرار دارند.

یکی دیگر از متغیرهایی که با رفتارهای وندالیستی ارتباط دارد، احساس بیگانگی است [۱۸]. مشکل بیگانگی که منجر به رفتارهای ضد اجتماعی و بزهکارانه می‌شود، علیرغم تلاش‌های روزافزون برای انجام آن، از بین نرفته و یا به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش نیافته است. این موضوع همچنان موضوعی است که نه تنها بر بعد اجتماعی افراد، بلکه بر سلامت جسمی و روانی آنها نیز تأثیر می‌گذارد [۱۹]. فرهنگ اصطلاحات روانشناسی انجمن روان‌پزشکی آمریکا [۲۰]. بیگانگی از خود را به‌عنوان فاصله‌گذاری عاطفی قابل توجه نسبت به خود می‌داند. فرد از خود بیگانه غالباً از توصیف فرآیندهای درون روانی خود بی‌اطلاع است یا تا حد زیادی قادر به توصیف آن نیست. در واقع، احساس بیگانگی از خود به‌طور خاص منعکس‌کننده احساس دل‌سرد شدن از خود و قطع ارتباط با دنیایی است که فرد در آن زندگی می‌کند [۲۱]. بر اساس پژوهش نبوی و همکاران [۲۲] بیانگی از خود می‌تواند با بروز رفتارهای وندالیستی مرتبط باشد. ادونل و همکاران [۲۳] دریافتند انزوا/خود بیگانگی تا حدی واسطه رابطه بین قرار گرفتن در معرض خشونت و ناسازگاری روانی-هیجانی است. در پژوهش میرزایی و افشاریان [۲۴]. هم مشخص شد که از میان ابعاد از خود بیگانگی روانی تنها متغیر احساس انزوای اجتماعی می‌تواند رفتارهای جامعه‌سستیزانه نوجوانان را پیش‌بینی کنند.

از دیگر متغیرهایی که با رفتارهای وندالیستی ارتباط دارد، بهزیستی معنوی است [۲۵]. بهزیستی معنوی یک فرد احساس رضایت فرد است که از درونش نشأت می‌گیرد و مستقیماً با کیفیت زندگی او مرتبط است [۲۶]. بهزیستی معنوی به‌عنوان حالتی پویا است که به فرد کمک می‌کند تا به رشد و ایجاد زندگی خوب همراه با شادی درونی دست یابد و با شناخت زندگی مرتبط با امر مطلق شامل بهشت و پیشینیان، به ایجاد یک رابطه هماهنگ با دیگران و غلبه بر

موانع زندگی، به معنا و هدف زندگی دست یابد [۲۷] بهزیستی معنوی شامل بعد دینی (ارتباط انسان با خدا)، بعد فردگرا (ارتباط انسانی با خودش)، و بعد جهان‌مداری مادی (ارتباط انسان با دیگران و طبیعت) است که بعد ارتباط انسان با خدا مهمترین بخش تعریف سلامت معنوی و مهمترین مؤلفه و شاخص سلامت معنوی است. ارتباط انسان با خود، دیگران و طبیعت، مختص سلامت معنوی نیست، زیرا این مؤلفه‌های سلامت معنوی در سلامت روانی و اجتماعی نیز وجود دارد [۲۸]. در پژوهش مظفری و حجازی [۲۹] مشخص شد که بهزیستی معنوی و مذهبی می‌تواند در کاهش رفتارهای پرخطر جوانان زندانی مؤثر باشند. نتیجه پژوهش قدم‌پور و همکاران [۳۰]. حاکی از آن بود که نوجوانان بزهکار از هوش معنوی، بهزیستی معنوی و حمایت اجتماعی کمتری نسبت به نوجوانان عادی برخوردارند، پژوهش محمد و بنس [۳۱] نشان داد که دین‌داری مسلمانان به‌عنوان یک عامل محافظتی در برابر بزهکاری عمل می‌کند. حسن و همکاران [۳۲] پیشنهاد کردند که باهدف قرار دادن رشد معنویت و راهبردهای مقابله مؤثر به‌عنوان عوامل محافظ در برابر استرس می‌توان به کاهش مشکلات سلامت روان و مشکلات رفتاری افراد جامعه کمک کرد. پژوهش صفائی‌راد و همکاران [۳۳] هم نشان داد که بین بهزیستی معنوی و سلامت روانی همبستگی منفی و معناداری وجود دارد و بهزیستی مذهبی می‌تواند سلامت روانی را پیش‌بینی کند. ماهی و همکاران [۳۴] در پژوهشی نتیجه نگرفتند هرچه سلامت روان در افراد بالاتر باشد بهزیستی اجتماعی هم بیشتر خواهد بود. در پژوهش جعفری و همکاران [۳۵] هم مشخص شد که بین بهزیستی معنوی و شکایات جسمانی، اضطراب، اختلال در عملکرد اجتماعی و افسردگی ارتباط معناداری وجود دارد.

در مجموع وندالیسم یا تخریب عمدی متعلقات و اموال عمومی یکی از مخاطرات اجتماعی است که آسیب جدی به منابع و امکانات عمومی وارد می‌کند. هزینه جبران چنین

(۱۸۰ نفر با وندالیسم و ۲۰۰ نفر بدون وندالیسم) بود که به‌صورت در دسترس از میان زندانهای استان گیلان شناسایی و انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از برنامه نرم‌افزاری Power G استفاده شد [۳۷]. با در نظر گرفتن آلفای ۰/۵ و سطح قابل قبول توان آزمون برابر با ۰/۸۰ و اندازه اثر ۰/۵۰، حجم نمونه معادل ۲۴۰ نفر (هر گروه ۱۲۰ نفر) به دست آمد. اما به‌منظور افزایش اعتبار بیرونی برای گروه وندالیسم ۱۸۰ نفر و گروه بدون وندالیسم ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شد.

ملاک‌های ورود در پژوهش عبارت بود از: الف) رضایت مددجو برای شرکت در پژوهش، سکونت در زندان حداقل ۳ ماه.

ملاک‌های خروج: فقدان بیمارهای روانی و جسمی مزمن (با پرسش از شرکت‌کننده‌ها)، نقص در تکمیل پرسشنامه‌ها

۳-۴ ابزارها

۱. **مقیاس بیگانگی از خود:** مقیاس بیگانگی^۱ توسط دین^۲ در سال ۱۹۶۱ ساخته شده است. این مقیاس ۲۴ آیتم دارد و هر آزمودنی به این آیتم‌ها به‌صورت کاملاً موافق (۵)، موافق (۴)؛ نظری ندارم (۳)؛ مخالفم (۲) و کاملاً مخالف (۱) پاسخ می‌گویند. بر اساس این شیوه نمره‌گذاری، کسب نمره بالاتر در این مقیاس نشانگر میزان بیشتری از احساس بیگانگی در آزمودنی است. مقیاس بیگانگی از سه خرده مقیاس تشکیل شده است: بی‌هنجاری (۶ سوال)، (ب) احساس ناتوانی (۹ سوال)، و (ج) احساس انزوا (۹ سوال). در مطالعه دین [۳۸] ضریب پایایی دونیم سازی کل مقیاس ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهش شفیع‌آبادی و ولی نوری [به نقل از ۳۹] ضریب آلفای کرونباخ مقیاس بیگانگی دین ۰/۸۱ و ضریب همبستگی این مقیاس با مقیاس خود پنداره راجرز ۰/۴۰ به دست آمد ($P < ۰/۰۱$). در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد.

آسیمی نه‌تنها شامل هزینه‌های مالی بلکه شامل هزینه‌های اجتماعی و روانی هم می‌شود. حضور در محیطی با دیوارهای خط‌خطی و زخمی و با نوشته‌های مختلف، تأثیر بسیار منفی‌ای بر روح و روان و روحیه افراد دارد. هزینه مالی بهبود خسارت‌های ناشی از وندالیسم و همچنین هزینه‌های انسانی مربوط به ناراحتی و مزاحمت‌های ناشی از آن کافی است تا [۳۶،۶،۷] اهمیت توجه به این موضوع و پیامدهایش جدی گرفته شود و برای رفع آن تلاش شود. با توجه به اینکه بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده به بررسی رفتارهای وندالیستی در نوجوانان و دانش‌آموزان پرداخته‌اند و پژوهش‌هایی که در رابطه با زندانیان انجام‌شده بیشتر به بررسی رفتارهای پرخاشگرانه پرداخته‌اند، علاوه بر این پژوهشی که به مقایسه این سه متغیر بر زندانیان پردازد یافت نشد و متغیرها به‌طور غیر مستقیم در بیشتر پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفتند، همچنین با توجه به جدید بودن این حیطه در روانشناسی شخصیت؛ پژوهش حاضر باهدف مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم انجام شد.

روش

این پژوهش پیمایشی، با طرح علی مقایسه‌ای انجام شد. زندانیان با و بدون وندالیسم در متغیرهای مورد مطالعه مقایسه شدند. در این پژوهش زندانیان با و بدون وندالیسم به‌عنوان متغیر مستقل و رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی به‌عنوان متغیرهای وابسته می‌باشند.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه افراد ساکن در زندان‌های استان گیلان در سال ۱۳۹۹ بود. تعداد زندانیان استان گیلان طبق آخرین آمار سه‌ماهه سوم سال ۱۳۹۹ توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی گیلان، ۷۷۰۰ نفر است. نمونه پژوهش حاضر ۳۸۰ زندانی با و بدون وندالیسم

و ضریب پایایی باز آزمایی به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸۰ گزارش شده است. همبستگی بین مقیاس بهزیستی معنوی و سرمایه معنوی ۰/۵۰ به دست آمد ($P < 0/05$). بین بهزیستی معنوی سالمندان غیر ساکن در سرای سالمندان، و سالمندان ساکن در سرای سالمندان تفاوت معناداری به دست آمد ($P < 0/05$). در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

نحوه جمع‌آوری داده‌ها

برای اجرای پژوهش حاضر، پس از اخذ مجوز از سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی، به زندان‌های استان گیلان مراجعه و پرونده زندانیان مورد مطالعه گرفت. ابتدا افراد با و بدون وندالیسم توسط مددکاران اجتماعی زندانها معرفی شدند. معیارهای مددکاران برای شناسایی وندالها: بر اساس وجود گزارش و شواهد مکرر رفتارهای مخرب آگاهانه مانند خراب کردن وسایل داخل بندها، دیوارها، و محیط و فضای عمومی زندان مانند سرویسهای بهداشتی و غیره به مددکاران بود. سپس با مراجعه به مدد جوانان، ابزار تحقیق در اختیار زندانیان قرار گرفت و از آنها خواسته شد که به دقت سؤالات را مورد مطالعه قرار داده و پاسخ متناسب با وضعیت خود را مشخص نمایند. سرانجام داده‌های جمع‌آوری تجزیه و تحلیل شدند. لازم به ذکر است از میان ۵۰۰ پرسشنامه داده شده، ۴۴۰ عدد آن برگشت داده شد و ۶۰ پرسشنامه به علت نقص در تکمیل کنار گذاشته شدند و در نهایت ۳۸۰ پرسشنامه در تحلیل نهایی بررسی گردیدند. داده‌های جمع‌آوری شده با تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا)، و آزمون تی مستقل تحلیل شدند.

نتایج

۲. پرسشنامه صفات تاریک شخصیت: این پرسشنامه توسط جنیسون و وبستر^۳ (۲۰۱۰) به منظور تهیه نسخه کوتاهی برای سنجش صفات تاریک شخصیتی ساخته شد که دارای ۱۲ گویه است و به صورت ۷ گزینه‌ای (کاملاً مخالفم=۱، تا حدی مخالفم=۲، کمی مخالفم=۳، نظری ندارم=۴، کمی موافقم=۵، تا حدی موافقم=۶ و کاملاً موافقم=۷) درجه‌بندی می‌شوند. نتایج چهار مطالعه سازندگان مقیاس جنیسون و وبستر نشان داد این مقیاس روایی و اعتبار زیاد و قابل قبولی دارد. سازندگان اصلی ضریب پایایی باز آزمایی را برای کل مقیاس و همچنین زیر مقیاس‌ها در دامنه از ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ به دست آوردند. در ایران یوسفی و پیری [۴۰]. ضریب باز آزمایی پرسشنامه برای کل مقیاس در دامنه بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰ و ضریب همسانی درونی در دامنه‌ای از ۰/۶۸ تا ۰/۷۷ به دست آمده است. همچنین ضرایب همبستگی نمره کل صفات تاریک شخصیت با خودشیفتگی، ۰/۵۷؛ با جامعه‌ستیزی، ۰/۴۲ و با ماکیاولیسم، ۰/۵۵ بود. همچنین همبستگی بین این پرسشنامه و مقیاس اعتیادهای رفتاری به عنوان اعتبار پیش‌بین معنی‌دار به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. در پژوهش بشرپور و همکاران [۴۱] مقدار پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ و پایایی مرکب برای کل مقیاس صفات تاریک شخصیت به ترتیب ۰/۷۷ و ۰/۸۴ به دست آمد.

۳. مقیاس بهزیستی معنوی: مقیاس بهزیستی معنوی توسط گل پرور و همکاران [۴۲] تدوین شده است. این مقیاس ۱۰ سؤال دارد که به صورت مقیاس لیکرت (از خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵) نمره‌گذاری می‌شوند. این مقیاس بر اساس تحلیل عاملی اکتشافی بر روی کارکنان یک مجموعه کاری در تهران ساخته شد و یک عامل کلی استخراج شد که در مجموع ۵۷/۵ درصد کل مقیاس تبیین گردید. ضریب همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ

جدول ۱. فراوانی و درصد ویژگی‌های جمعیت شناختی

بدون وندالیسم		با وندالیسم		متغیر	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۲۴/۷	۴۹	۳۷/۶	۶۷	مجرد	وضعیت تأهل
۶۲/۶	۱۲۴	۴۲/۷	۷۶	متأهل	
۱۲/۶	۲۵	۱۹/۷	۳۵	مطلقه	
۲۳/۹	۴۷	۲۳/۷	۴۱	ابتدایی	وضعیت تحصیلی
۳۸/۶	۷۶	۵۰/۳	۸۷	راهنمایی-دبیرستان	
۱۰/۷	۴۴	۱۶/۸	۲۹	دیپلم	
۴/۷	۳۰	۹/۳	۱۶	لیسانس	
۳۱/۳	۵۷	۲۵/۹	۴۵	۱	ترتیب تولد
۴۰/۶	۷۴	۵۱/۳	۸۹	۲-۳	
۲۷/۸	۴۶	۲۵/۵	۴۰	۴ و بیشتر	
۶۰/۳	۱۲۰	۷۷/۷	۱۳۹	بله	سابقه
۳۹/۷	۷۹	۲۲/۳	۴۰	خیر	
۳۳/۵	۶۶	۳۶/۳	۶۵	مواد مخدر	نوع
۶۶/۵	۱۳۱	۶۴/۷	۱۱۴	سرقت- درگیری	

در جدول زیر میانگین و انحراف معیار متغیرهای موردبررسی از ± 2 است توزیع نمرات متغیرها تقریباً بهنجار است. آمده است. با توجه به اینکه مقادیر کشیدگی و چولگی کمتر

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرها در زندانیان با و بدون وندالیسم

کشیدگی	چولگی	بدون وندالیسم		با وندالیسم		متغیر	
		SD	X	SD	X		
۰/۳۶	۰/۸۳	۴/۵۸	۷/۵۹	۵/۸۲	۱۰/۷۵	ماکیاولیسم	رگه‌های تاریک شخصیت
۱/۳۸	۰/۵۰	۵/۱۶	۹/۶۳	۵/۶۱	۱۳/۵۸	سایکوتیک	
-۰/۲۹	۰/۱۶	۷/۲۳	۱۵/۶۴	۵/۱۰	۱۹/۸۴	ضداجتماعی	
۰/۳۲	۰/۴۵	۴/۵۷	۳۴/۸۶	۱۱/۴۶	۴۴/۴۵	کل	
۰/۱۲	۰/۲۱	۲/۶۴	۵/۲۸	۲/۹۴	۶/۳۴	بی‌هنجاری	احساس بیگانگی
-۰/۳۶	-۰/۴۳	۲/۳۹	۴/۸۲	۲/۳۶	۵/۰۳	احساس ناتوانی	
۰/۱۴	۰/۲۹	۲/۴۲	۴/۶۰	۲/۶۶	۴/۹۶	احساس انزوا	
-۱/۰۲	-۰/۱۱	۵/۴۷	۱۴/۶۷	۶/۱۵	۱۶/۳۶	کل	
۰/۳۶	-۰/۴۵	۹/۲۲	۳۷/۲۷	۸/۵۸	۳۳/۵۹		بهزیستی معنوی

توزیع بهنجار همگنی واریانس و همگنی کواریانس بررسی

قبل از اجرای تحلیل واریانس چند متغیره، مفروضه‌های

نتایج آزمون لامبدای ویکلز نشان می‌دهد که ترکیب خطی رگه‌های سه‌گانه تاریک شخصیت ($F=25/70$)، مؤلفه‌های احساس بیگانگی ($F=4/10$)، و ($F=32/12$)، در دو گروه معنی‌دار است ($P<0/01$)، با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $19/4$ درصد از واریانس رگه‌های تاریک شخصیت، $3/6$ درصد از واریانس احساس بیگانگی و $23/6$ درصد از واریانس بهزیستی معنوی ناشی از وندالیسم است.

شد. با توجه به اینکه در تمامی متغیرها چولگی و کشیدگی بین ± 2 قرار داشت، متغیرها دارای توزیع نرمال هستند. با توجه به نتایج آزمون ام باکس، مفروضه برابری ماتریس کوواریانس در رگه‌های تاریک شخصیت ($F=1/28$, $P=0/27$) و مؤلفه‌های احساس بیگانگی ($F=0/81$, $P=0/57$) و نمره کل سه متغیر ($F=0/82$, $P=0/55$) برقرار است. همچنین نتایج آزمون لوین نیز حاکی از رعایت مفروضه همگنی واریانس در همه متغیرها بود ($P>0/05$).

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس تک متغیری نمرات رگه‌های تاریک شخصیت در زندانیان با و بدون وندالیسم

متغیر	SS	Df	MS	F	P	مجذور اتا	توان
ماکیولیسم	829/24	1	829/24	30/47	<0/001	0/086	1
سایکوتیک	1253/19	1	1253/19	43/21	<0/001	0/118	1
ضداجتماعی	1431/43	1	1431/43	36/12	<0/001	0/101	1

داد که میانگین نمرات کل رگه‌های تاریک شخصیت در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است ($t=8/78$, $P<0/001$). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $19/3$ درصد از واریانس کل رگه‌های تاریک شخصیت ناشی از وندالیسم است.

نتایج تحلیل واریانس در جدول ۳، نشان می‌دهد که مؤلفه‌های رگه‌های تاریک شخصیت در دو گروه تفاوت معناداری دارند ($P<0/05$). مجذور اتا نشان می‌دهد که $8/6$ درصد از واریانس ماکیولیسم، $11/8$ درصد از واریانس سایکوتیک، و $10/1$ درصد از واریانس ضداجتماعی، ناشی از وندالیسم است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان

جدول ۴. نتایج تحلیل واریانس تک متغیری نمرات عوامل روان‌شناختی در زندانیان با و بدون وندالیسم

متغیر	SS	Df	MS	F	P	مجذور اتا	توان
بی‌هنجاری	94/77	1	94/77	12/25	0/01	0/035	0/94
احساس ناتوانی	3/85	1	3/85	0/68	0/41	0/002	0/13
احساس انزوا	10/44	1	10/44	1/62	0/20	0/005	0/25

$t=2/55$). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $2/1$ درصد از واریانس کل احساس بیگانگی ناشی از وندالیسم است. نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان داد که میانگین نمرات بهزیستی معنوی در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است ($t=3/56$, $P<0/001$). با توجه به اندازه اثر محاسبه‌شده $3/7$ درصد از واریانس بهزیستی معنوی ناشی از وندالیسم است.

نتایج تحلیل واریانس در جدول ۴، نشان می‌دهد که مؤلفه‌های رگه‌های احساس بیگانگی در دو گروه تفاوت معناداری دارند ($P<0/05$). مجذور اتا نشان می‌دهد که $3/5$ درصد از واریانس بی‌هنجاری ناشی از وندالیسم است. همچنین نتایج آزمون تی مستقل نیز نشان داد که میانگین نمرات احساس بیگانگی در افراد دارای گرایش وندالیسم از افراد بدون گرایش به وندالیسم بیشتر است ($P<0/01$).

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه رگه‌های تاریک شخصیت، احساس بیگانگی و بهزیستی معنوی در افراد با و بدون گرایش به وندالیسم انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که احساس بیگانگی از خود در زندانیان با وندالیسم از زندانیان بدون وندالیسم بیشتر است. این یافته به‌طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های [۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۴] همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت زمانی که فرد قواعد و قوانین برای رفتار خود ندارد دچار آشفتگی می‌شود و این موضوع در حالات و رفتار او آشکار می‌گردد و احتمال اینکه فرد در چنین حالتی دست به رفتاری انحرافی و خلاف قواعد جامعه بزند افزایش می‌یابد. در بالاترین حد، این رفتار ممکن است به شکل احساس از خود بیگانگی منتهی شود. احساس از خود بیگانگی باعث می‌شود که فرد دچار احساس جدایی از هر آنچه در گذشته به آن اتصال داشت شود. بنابراین زمانی که بین رفتار فرد زندانی با رفتارهای بهنجار شکاف و فاصله زیادی بیفتد رفتار او در بافت جامعه تحمل نمی‌شود و باعث طرد او می‌شود [۴۳].

بنا به نظر کوهن، زمانی که فرد احساس طرد و انزوا می‌کند که بعدی از ابعاد احساس بیگانگی است تلاش می‌کند تا این احساس منفی را در خود از بین ببرد؛ بنابراین احتمال دارد که به رفتار خلافاکارانه بپردازد تا از این طریق به احساس خوشی و لذت دست یابد [۴۴]. همچنین می‌توان گفت افرادی که احساس بیگانگی می‌کنند و حس پوچی، انزوا، ناتوانی و بیزاری نسبت به خود دارند احتمال بیشتری دارد که به رفتارهای غیرانطباقی نسبت به جامعه بپردازند تا افرادی که تفکر و حس مثبتی نسبت به جامعه دارند؛ بنابراین احساس بیگانگی می‌تواند نقش پررنگی در انجام رفتارهای غیرانطباقی داشته باشد [۴۵].

نتایج پژوهش هم‌چنین نشان داد که زندانیان با وندالیسم از زندانیان بدون وندالیسم ویژگی‌های ماکیاولیسمی، سایکو پاتی و خودشیفته بیشتری دارند. نتایج حاصل از پژوهش

حاضر با پژوهش‌های میکائیلی منیع و همکاران [۱۵] و به‌طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های اسزابو و همکاران [۱۶] و پچرو و همکاران [۱۷] همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت خودشیفتگی از طریق مسیر متوالی نقص در همدلی، تخلف را پیش‌بینی می‌کند؛ به این صورت که خودشیفتگی بالا منجر به همدلی شناختی پایین و همدلی شناختی پایین منجر به همدلی عاطفی پایین می‌شود، که می‌تواند در ارتکاب به جرم نقش داشته باشد می‌شود [۴۶].

اگرچه فقدان همدلی به یک فرد خودشیفته "چراغ سبز" برای ارتکاب یک عمل مجرمانه می‌دهد، احساس اولیه سزاوار بهترین‌ها بودن هم، ممکن است یک عنصر ضروری برای ارتکاب به جرم در افراد خودشیفته باشد [۴۶].

پژوهش‌های متعددی درباره تمایز بین جنبه‌های متظاهر و آسیب‌پذیر خودشیفتگی انجام گرفته است [۴۷، ۴۸]. خودشیفتگی آسیب‌پذیر شامل احساس حقارت، ناتوانی و شرم می‌شود. به نظر می‌رسد که خودشیفتگان آسیب‌پذیر نسبت به ارزیابی دیگران بسیار حساس هستند و در نتیجه در تنظیم هیجانات و رفتارهای خود دچار اختلال هستند. همین امر می‌تواند موجب استفاده از راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه از قبیل استفاده رفتارهای مخرب جهت کاهش هیجانات منفی و اجتناب از آن‌ها شود که به‌طور موقت موجب کاهش این احساسات منفی در افراد می‌شود و از این‌رو سبب تقویت این رفتارها می‌گردد که با نظریه رفتارگرایی هم‌خوانی دارد و در آن گریز از تنبیه و احساسات ناخوشایند یا کسب لذت می‌تواند سبب قوی شدن پاسخ نسبت به محرک‌های خاصی گردد و زمینه‌ساز ایجاد اعتیاد به آن محرک شود. همچنین افراد خودشیفته متظاهر تمایل دارند که توسط دیگران به رسمیت شناخته شوند و مورد احترام و تحسین قرار بگیرند و نیاز فراوانی به مورد توجه بودن و تثبیت عزت‌نفس بزرگنمایی شده خود دارند. از این‌رو رفتارهای تخریب‌گرانه را ابزار مناسبی در جهت پاسخ دادن به این نیازهای خود از قبیل نیاز به تحسین شدن می‌یابند.

علاوه بر این، افراد خودشیفته تمایل دارند که در زمانی

همچنین در مورد بالاتر بودن صفت ماکیاولیسم در زندانیان با وندالیسم می‌توان گفت ماکیاولیسم به‌عنوان پیگیری اهداف خود به هر قیمتی توصیف می‌شود و با میل به دست‌کاری روان‌شناختی (مهندسی افکار) دیگران همراه است [۵۱]. افراد دارای این ویژگی‌ها اغلب سرد، بی‌عاطفه و دست‌کاری کننده هستند و به‌طورکلی بی‌توجهی به احساسات دیگران دارند. ماکیاولیست‌ها تمایل به بی‌اخلاقی دارند و تاکتیک‌های ناپسند خود را وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف خود می‌دانند [۴۹].

افراد ماکیاولی را می‌توان با ویژگی‌هایی مانند فریبکار، متقلب، دروغگو، خودخواه، استثمارگر، منفعت‌طلب، بدبین، بی‌تفاوت، از نظر عاطفی سرد، بی‌وجدان، بیش از حد رقابت‌پذیر و خودمحور توصیف کرد. افراد با ماکیاولی بالا دنیا را به عنوان مکانی رقابتی می‌بینند که در آن قوی‌ها بر ضعیفان تسلط دارند و در آن فرد باید از فرصت‌ها به محض ایجاد آنها استفاده کند. بنابراین این تفکر و ویژگی‌ها می‌تواند در ایجاد رفتارهای مخرب و پرخاشگرانه آنها نقش داشته باشد [۵۲-۵۳]. همچنین از ویژگی‌های افراد ماکیاولیسم عدم وجود همدلی، مشکل در دل‌بستگی در روابط بین فردی، دیدگاه مبتنی بر منافع شخصی است آنها با هرگونه سوء ظن به رها شدن یا نا امید شدن با خشم شدید پاسخ می‌دهند [۵۳]. در نتیجه این افراد می‌توانند از رفتارهای مخرب جهت رسیدن به اهداف خود استفاده کنند.

باین حال تناقضات بین وجود سه صفت تاریک شخصیتی شامل سایکوپاتی، ماکیاولیسم و خودشیفته در ایجاد رفتارهای پرخاشگرانه و منفی در تحقیقات مختلف [۱۵،۱۶،۱۷] می‌تواند ناشی از شباهت‌های زیاد بین این سه صفت با یکدیگر و زیربنای مشترک بین آنها باشد که در تحقیقات مختلف به‌جای همدیگر مورد شناسایی واقع می‌شوند.

خودتنظیمی اهمیت بالایی در روابط بین فردی و همدلی دارد [۵۴]. به‌طورکلی زندانیان دارای وندالیسم، مشکلات زیادی در به تعویق انداختن تمایلات و تکانه‌های آنی

که خودشان مورد تهدید قرار می‌گیرد احساس بزرگی نسبت به خود، احساس استحقاق و تمایل به سرزنش داشته باشند [۴۹]. خودشیفته‌ها تمایل کمتری به توجه نسبت به دیدگاه‌ها و احساسات دیگران دارند، مخصوصاً زمانی که احساس کنند این موضوع مانع رسیدن آنها به اهداف خودخواهانه آنها می‌شود. همچنین، این احتمال نیز وجود دارد که حبس ممکن است برخی از ویژگی‌های خودشیفتگی را افزایش دهد، یک الگوی دوطرفه ایجاد کند و سبب یک دور باطل برای افراد خودشیفته شود این امکان مستلزم بررسی تجربی است [۴۶].

در مورد بالاتر بودن صفت سایکوپاتی در زندان‌ها با وندالیسم نسبت به زندانیان بدون وندالیسم می‌توان گفت که سایکوپاتی با کنترل ضعیف تکانه، دروغ‌گویی بیمارگونه و عدم پیشمانی از اعمال ناشایست مشخص می‌شود [۴۹]. افراد سایکوپاتی ویژگی‌هایی مانند لذت‌جویی، خودکنترلی پایین، گرایش به دستاوردهای کوتاه‌مدت و فوری، گسست عاطفی، خصومت و بدبینی، را نشان می‌دهند که این ویژگی‌ها می‌توانند موجب گرایش به رفتارهای پرخطر، مخرب و تکانشی در این افراد شوند که این موضوع با مفهوم سیستم فعال‌ساز رفتاری در نظریه گری همخوانی دارد که در آن پرداختن افراد به فعالیت‌هایی مانند پرخاشگری، خرابکاری رابط و مصرف مواد موجب رهایی دوپامین در مسیر مزولیمبیک و در نتیجه کسب لذت می‌شود که همین امر می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد و تداوم رفتارهای وندالیسم شود.

عدم حساسیت به تنبیه و مشکل در تعویق رفتارهای پاداش‌جو با وجود احتمال بالای تنبیه از ویژگی‌های افراد با رفتارهای ضد اجتماعی است. از لحاظ زیستی می‌توان علت این موضوع را به نقص در سیستم فعال‌ساز رفتاری نسبت داد. تصور بر این است که واکنش‌پذیری پایین سیستم بازدارنده رفتاری با عدم حساسیت به تنبیه/تهدید و عدم اضطراب سبب افزایش رفتارهای پاداش‌جویی می‌شود. بنابراین عدم در نظر گرفتن پیامدها و مجازات رفتارهای منفی می‌تواند سبب بروز رفتارهای تکانشی در این افراد شود [۵۰].

در سطح فردی، دین در راستای وجدان انسانی، رفتار مطلوب را تأیید و رفتار منفی را رد می‌کند، همین مسئله می‌تواند سبب تقویت رفتار اخلاق‌گرایانه و عدم تمایل به رفتار بزهکارانه گردد. در سطح جمعی می‌توان گفت که دین با تأثیر بر روان جمعی از طریق در نظر گرفتن هزینه اجتماعی ناشی از رفتار بزهکارانه می‌تواند در کاهش رفتار خلافکارانه تأثیر گذارد [۵۵]. علاوه بر این مشخص شده که تشویق و آموزش افراد بزهکار به حضور در برنامه‌های معنوی مختلف به آنها کمک می‌کند تا دیدگاه مثبتی در زندگی داشته باشند، به شیوه‌های اخلاقی زندگی باعزت، رشد فردی و تحصیلی و مقابله مؤثرتر پایبندتر شوند [۵۶].

جمع آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه توسط کارکنان زندان که احتمال سوگیری در پاسخ را مطرح می‌کند، عدم هم‌تاسازی گروه‌ها بر اساس نوع جرم، نبودن این پژوهش در راستای رویکردی خاص و عدم توجه به سطح‌بندی شدت رفتارهای وندالیستی از محدودیت‌های این پژوهش است. پیشنهاد می‌شود برای جمع‌آوری داده‌ها، علاوه بر پرسشنامه، از مصاحبه و آزمون‌گره‌هایی غیر از کارکنان زندان استفاده گردد تا زندانیان بدون بازداری و نگرانی پاسخ دهند. برای بررسی عوامل وندالیسم پیشنهاد می‌شود پژوهشی به صورت تحقیق کیفی در زندانیان صورت گیرد تا بتوان اطلاعات دقیق‌تری کسب نمود. کنترل متغیرهای جمعیت‌شناختی (سن، سابقه زندان و نوع جرم و غیره)، توجه به مدل یا رویکردی خاص و در نظر گرفتن شدت رفتارهای وندالیستی از پیشنهادات دیگر این پژوهش است. همچنین این یافته‌ها تلویحات ضمنی برای آسیب‌شناسی، پیشگیری و مداخلات روان‌شناختی، اجتماعی و معنوی برای مقابله با وندالیسم در زندانیان دارد.

سپاسگزاری (در صورت وجود)

از مرکز آموزش و پژوهش این سازمان و کلیه همکارانی که ما را در این مسیر یاری کردند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

خوددارند. این موضوع به این معنی است که به تأخیر انداختن پاداش‌های فوری برای رسیدن به پاداش‌های بلندمدت برای این افراد دشوار است حتی اگر انجام آن کار در بلندمدت با عواقب ناگواری همراه باشد. این موضوع از ویژگی‌های بارز افراد با صفات تاریک شخصیتی است که از مسائلی همچون بی‌باکی، نبود اضطراب و نگرش فاقد نگرانی رنج می‌برند و در پی کسب لذت‌های فوری هستند بی‌آنکه به عواقب آن‌ها توجهی کنند، همچنین از خودکنترلی پایینی برای کنترل امیال آنی خود برخوردارند، از این رو احتمال این که به رفتارهای مخرب رو بیاورند، بسیار زیاد است.

نتایج پژوهش نشان داد که بهزیستی معنوی در زندانیان با وندالیسم از زندانیان بدون وندالیسم کمتر است. این نتایج به‌طور ضمنی با نتایج پژوهش‌های [۲۹،۳۰،۳۱،۳۲] همسو است. در توجیه این یافته می‌توان گفت که تأثیر دین‌داری را می‌توان با تئوری کنترل اجتماعی توضیح داد، که معتقد است مفهوم مجازات/پاداش الهی همراه با حمایت اجتماعی از یک دین رسمی می‌تواند مؤمنان را از ارتکاب جرم بازدارد [۲۵]. همچنین ارزش‌های فرهنگی بر شکل‌دهی و توجیه اعمال، باورها و اهداف فردی و گروهی تأکید دارند. ارزش‌های فرهنگی در تعیین سبک‌های زندگی مهم هستند و رواج داشتن یا نداشتن آن‌ها را می‌توان نمودی از سبک زندگی قلمداد کرد و الگوهای عمل و نگرش‌ها و پسندها و بیزاری‌های ما را شکل می‌دهند و سبک زندگی به مفهوم انتخاب‌های عملی ما پیوندی اجتناب‌ناپذیر با ارزش‌های افراد دارد. بدون شک ارزش‌های فرهنگی می‌تواند بر روی سبک زندگی افراد تأثیر داشته باشد. وقتی باورهای افراد از ریشه و ارزش والایی برخوردار باشند قطعاً در شرایط خاص و بحرانی می‌توانند بهتر عمل نمایند و وجود تفاوت‌ها و ناهمگونی‌ها را فرصتی برای رشد یکدیگر محسوب نمایند. بنابراین وجود تفاوت‌های به وجود آمده در برخی از مؤلفه‌های فرهنگی در این پژوهش را می‌تواند به وجود تعارضات فرهنگی در فرد و جامعه ارتباط داد که این‌ها می‌توانند تأثیرات متقابلی را بر روی یکدیگر بگذارند.

submitted to the faculty of barry university in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of Science, miami shores, florida;2022.

11- Wang C, Guo J, Zhou X, Shen Y, You J. The Dark Triad traits and suicidal ideation in Chinese adolescents: Mediation by social alienation. *Journal of Research in Personality*. 2023; 102: 104332.

12- Costa Porfírio J, Luksevicius de Moraes Y, Richardson G. Do health beliefs link Dark Triad traits to COVID-19 behaviors? Replicating Nowak et al. (2023) in a Brazilian sample. *Personality and Individual Differences*. 2023; 200: 111910.

13- Lyons M. *The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy in Everyday Life*. Academic Press, London; 2019.

14- Brugués G, Caparrós B. Dysfunctional personality, Dark Triad and moral disengagement in incarcerated offenders: implications for recidivism and violence. *Psychiatr Psychol Law*. 2021; 29(3):431-455.

۱۵- میکائیلی منیع، فرزانه؛ صالحی، مجتبی؛ احمدی خویی، شاهپور. سه‌گانه تاریک شخصیت در افراد مجرم و غیر مجرم: خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی. روانشناسی بالینی شخصیت. ۱۳۹۹؛ ۱(۱)۱۵، ۱۱۳-۱۲۶.

16- Szabó E, Körmendi A, Kurucz G, Cropley D, Olajos T, Pataky N. Personality Traits as Predictors of Malevolent Creative Ideation in Offenders. *International Journal of Behavioral Sciences*. 2022;12: 242.

17- Pechorro P, Curtis S, DeLisi M, Maroco J, Nunes C. (2022). Dark Triad Psychopathy Outperforms Self-Control in Predicting Antisocial Outcomes: A Structural Equation Modeling Approach. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*.2022; 12(6):549-562 .

18- Lobato RM, García-Coll J, Moyano M. Disconnected Out of Passion: Relationship Between Social Alienation and Obsessive Passion. *Journal of Interpersonal Violence*. 2023; 38(1-2): 1950-1969 .

19- Burdek, A., & Ławska, W. (2016). Reasons for alienation leading to anti-social and delinquent behaviour among uveniles, according to the juveniles themselves. *Państwo i Społeczeństwo*. 4, 55-68.

20- APA Dictionary of Psychology; 2023.

منابع

1-Suresh BM, Practina M, Rajani P, Kuman CN, Madhusudhan S. *Minds Imprisoned: Mental Health Care: Prison Publication*, National Institute of Mental Neuro-Science, Bangalore; 2011.

2- Baias CV. The Epidemiology of Recurrent Violence and Its Relationship with Sentence Time in the Romanian Juvenile Prison System: A Two-Year Cohort Study. *Open Journal of Epidemiology*. 2022; 12: 12-30 .

3- Billings SB, Hoekstra M. The Effect of School and Neighborhood Peers on Achievement, Misbehavior, and Adult Crime. *Journal of Labor Economics*; 2023.<https://doi.org/10.1086/720323>

4- Senjaya M, Pasundan U. Elements of Vandalism in Law Number 1 of 2023 Concerning the Criminal Code. *East Asian Journal of Multidisciplinary Research (EAJMR)*. 2023; 2(2): 673-682.

۵- هوشیاری، داریوش؛ اسماعیلی، مهدی؛ کلاتری درونکلا، کیومرث. (۱۴۰۱). تحلیلی بر کنترل کیفری در مقابله با وندالیسم. پژوهشنامه حقوق کیفری. ۱۴۰۱؛ ۱۳(۲۵):۲۸۹-۳۱۴.

6- Rezaee S, Arbi E. Vandalism in Tehran, Iran: Influence of some of the Urban Environmental Factors. *Journal of Design and Built Environment*. 2010; 6(1):1-10.

۷- سپهوند، رضا؛ عارف نژاد، محسن؛ فتحی چگنی، فریبرز؛ سپهوند، مهدیه. شناسایی و تبیین اثرگذارترین و اثرپذیرترین مؤلفه‌های مؤثر بر گرایش دانش‌آموزان به وندالیسم با روش دیمتال فازی (مورد مطالعه: دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان خرم‌آباد). فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی. ۱۳۹۹؛ ۱۱(۲)، ۱۸۱-۲۰۸.

8- Jolliffe D, Farrington DP. The promotive relationship between personality and self-reported offending. *Psychology. Crime & Law*. 2022; 75: 37-45. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2022.2092620>

9- Moor L, Anderson J R. A systematic literature review of the relationship between dark personality traits and antisocial online behaviours. *Personality and Individual Differences*. 2019; 144: 40-55. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.02.027>

10- Buford C. The dark triad and dark behaviors: an analysis of the relationship between social networking sites, deviant behaviors, and the dark triad. a thesis

۴ (۲)، ۱۴-۲۴

31- Mohammad T, Banse R. Muslim Religiosity and Juvenile Delinquency: A Systematic Review. *Adolescent Research Review*. 2023. DOI:10.1007/s40894-023-00206-y.

۳۲- حسن، جعفر؛ شیخان، ریحانه؛ محمودزاده، اکرم؛ نیکرو، معصومه. نقش بهزیستی معنوی و راهبردهای مقابله‌ای در رفتارهای پرخطر نوجوانان. اندیشه و رفتار در روان‌شناسی بالینی. ۱۳۹۳؛ ۹(۳۳): ۱۷-۲۶.

۳۳- صفایی‌راد، ایرج؛ کریمی، لطف‌اله؛ شوموسی، نعمت‌اله؛ احمدی طهور، محسن. رابطه بهزیستی معنوی با سلامت روان در دانشجویان. مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، ۱۳۸۹؛ ۱۷(۴): ۲۷۴-۲۸۰.

۳۴- ماهی، شهرام؛ منصوری، مرضیه؛ حسن بیگی، مریم. بررسی ارتباط سلامت روان با بهزیستی روان‌شناختی در میان دانشجویان دختر دانشگاه آزاد در سال ۱۳۹۱، نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین، سنندج، ۱۳۹۱. <https://civilica.com/doc/164901>.

۳۵- جعفری، عیسی؛ دهشیری، غلامرضا؛ سهرابی اسمرد، فرامرز؛ نجفی، محمود. رابطه بین بهزیستی معنوی و سلامت روانی دانشجویان. پژوهش‌های مشاوره (تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره). ۱۳۸۸؛ ۸(۳۱): ۶۵-۷۸.

36- Arefpour S, Anvari M, Miri G. An investigation into vandalism and its effects on urban beauty. *International Journal of Human Capital in Urban Management*. 2022; 7(3): 405-416 .

37- Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A. G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*. 2007; 39: 175-191.

38- Dean DG. "Alienation: its Meaning and Measurement." *American Sociological Review*. 1961; 26,753-758

۳۹- ابوالقاسمی، عباس؛ نریمانی، محمد. آزمون‌های روانشناختی. چاپ اول، تهران: انتشارات کیهان؛ ۱۳۸۵.

۴۰- یوسفی، رحیم؛ و پیری، فائزه. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه دوجین کثیف. مجله روان‌پزشکی و روانشناسی

<https://dictionary.apa.org/self-alienation>

21- Køster A. Self-alienation through the loss of heteronomy: the case of bereavement. *Philosophical Explorations*. 2022; 25 (3):386-401.

۲۲- نبوی، سیدعبدالحسین. ع؛ ملتفت، حسین؛ براتیان، علی. بررسی عوامل مؤثر در بروز رفتارهای وندالیستی در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان ایزه. جامعه‌شناسی کاربردی. ۱۳۹۰؛ ۲۲(۳)، ۸۳-۱۰۰.

23- O'donnell D, Schwab-stone M, Ruchkin V. The mediating role of alienation in the development of maladjustment in youth exposed to community violence. *Development and Psychopathology*. 2006; 18(1): 215-232 .

۲۴- میرزایی، عزت‌اله؛ افشاریان، ندا. رابطه کیفیت دل‌بستگی و ازخودبیگانگی روانی با رفتارهای جامعه‌سخت‌ترانه در دانش‌آموزان. فصلنامه علمی- پژوهشی خانواده و پژوهش. ۱۳۹۶؛ ۱۴(۴): ۴۷-۶۸.

25- Gonçalves JPB, Lucchetti G, Maraldi EO, Fernandez PEL, Menezes PR, Vallada H. The role of religiosity and spirituality in interpersonal violence: a systematic review and meta-analysis. *Brazilian Journal of Psychiatry*. 2023; 45(2),162-181 .

26- Bai M, Lazenby M. A systematic review of associations between spiritual well-being and quality of life at the scale and factor levels in studies among patients with cancer. *Journal of Palliative Medicine*. 2015; 18: 286-98 .

27- Choi GH, Kim JH. Concept analysis of Korean spiritual health: Using a hybrid model. *The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education*. 2021; 27: 117-131.

28- Ghaderi A, Tabatabaei SM, Nedjat S, Javadi M, Larijani B. Explanatory definition of the concept of spiritual health: a qualitative study in Iran. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*. 2018; 11,3 .

۲۹- مظفری، فاطمه؛ و حجازی، مسعود. نقش بهزیستی معنوی و روانی در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر جوانان زندانی شهر زنجان؛ ۱۳۹۸. <https://civilica.com/doc/1512348>.

۳۰- قدم‌پور، عزت‌اله؛ میردریکوند، فضل‌الله؛ و مرادی‌زاده، سیروس. مقایسه هوش معنوی، بهزیستی معنوی و حمایت اجتماعی نوجوانان بزهکار و عادی. نشریه اسلام و سلامت. ۱۳۹۸؛

behavior, psychopathic features and abnormalities in reward and punishment processing in youth. *Clin Child Fam Psychol Rev.* 2014;17(2):125-56. doi: 10.1007/s10567-013-0159-6 .

51- Christie R, Geis FL. *Studies in Machiavellianism.* Elsevier Inc;2013.

52- Blötnner C, Bergold S. The Machiavellian bully revisited: A closerlook at differences and processes of Machiavellianbullying and cyberbullying perpetration. *Aggressive Behavior.* 2023; 49:568–579. <https://doi.org/10.1002/ab.22095>BLÖTNER and BERGOLD[579

53- Ináncsi T, Láng A, Bereczkei T. Machiavellianism and Adult Attachment in General Interpersonal Relationships and Close Relationships. *Eur J Psychol.* 2015;11(1):139-54. doi: 10.5964/ejop. v11i1.801 .

۵۴- ابوالقاسمی، عباس؛ طاهری فرد، مینا؛ کیامرثی، آذر. نقش رفتارهای خودتنظیمی در پیش‌بینی واکنش‌پذیری بین فردی زندانیان دارای اختلال شخصیت ضد اجتماعی. روانشناسی بالینی و شخصیت. ۱۳۹۹؛ ۱۷(۱): ۳۳-۴۳.

۵۵- خسرو شاهی، قدرت اله؛ جوادی حسین آبادی، حسین. تحلیل رابطه ی مؤلفه های هویت دینی و پیشگیری از جرم. فصلنامه پژوهش حقوق کیفری. ۱۳۹۵؛ ۵(۱۷): ۹۱-۱۲۵.

56- Badiktsie Manzini T. The Support of Juvenile Offender Learners in Correctional Centre Schools: A Spiritual Wellness Perspective. *European Journal of Education.*2020; 3, 1, 90-105.1125- 1138

بالینی ایران. ۱۳۹۵:۲۲ (۱): ۶۷-۷۶.

۴۱- بشرپور، سجاد؛ عبادی، متینه؛ نریمانی، محمد. نقش میانجی حساسیت به طرد در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و آشفتگی زناشویی. فصلنامه مددکاری اجتماعی. ۱۴۰۰؛ ۱۰(۲): ۵-۱۵.

۴۲- گل پرور، محسن؛ دارایی، نفیسه؛ خیاطان، فلور. ساخت مقیاس سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی اسلامی. دو فصلنامه انسان پژوهشی دینی. ۱۳۹۳؛ ۱۱(۳۲): ۱۶۷/۱۸۸.

۴۳- فرهنگد، مهناز؛ جوادیان، سید رضا؛ جلیلی پیرانی، شکوفه. نقش ازخودبیگانگی، تبعیض جنسیتی و داغ انگ در طرد زنان زندانی از تعاملات بین فردی. فصلنامه مددکاری اجتماعی. ۱۴۰۱؛ ۱۰(۴): ۵۷-۶۶.

۴۴- افشانی، علیرضا. جواهرچیان، ندا. بررسی نقش بیگانگی اجتماعی در وندالیسم در بین دانش آموزان دوره اول و دوم متوسطه شهر یزد. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. ۱۳۹۵؛ ۵، ۲، ۱-۲۴.

۴۵- ناطقی، زکیه؛ و افشانی، سید علیرضا. بیگانگی اجتماعی و گرایش به رفتارهای پرخطر (مطالعه موردی: شهر مشهد). پژوهشنامه مددکاری اجتماعی. ۱۳۹۵؛ ۳(۱۰): ۱۰۷-۱۴۴.

46- Hepper EG, Hart CM, Meek R, Cisek SZ, Sedikides C. Narcissism and empathy in young offenders and non-offenders. *European Journal of Personality.* 2014; 28, 291-210. Doi: 10.1002/per.1929

47- Zajenkowski M, Maciantowicz O, Szymaniak K, Urban P. (2018). Vulnerable and Grandiose Narcissism Are Differentially Associated with Ability and Trait Emotional Intelligence. *Frontiers in Psychology.* 2018; 9,1606 .

48- Jauk E, Weigle E, Lehmann K, Benedek M, Neubauer AC. The Relationship between Grandiose and Vulnerable (Hypersensitive) Narcissism. *Frontiers in Psychology.*2017; 8,1600. doi: 10.3389/fpsyg.2017.01600 .

49- Walters RL. "The Predictive Power of Machiavellianism, Emotional Manipulation, Agreeableness, and Emotional Intelligence on Counterproductive Work Behaviors". Browse all Theses and Dissertations. 2502; 2021. https://corescholar.libraries.wright.edu/etd_all/2502

50- Byrd AL, Loeber R, Pardini DA. Antisocial